

REGERINGSRÄTTEN

RÄTTSFALL

Förfogande över fastighets avkastning (häst) genom gåva — skattepliktig inkomst för givaren.

Besvär av hemmansägaren O. angående inkomsttaxering år 1948. — O. hade enligt egen uppgift under beskattningsåret ägt och brukat en jordbruksfastighet i L:s socken samt såsom binäring till jordbruket deltagit i travtävlingar med honom tillhöriga hästar. Genom gåvobrev den 5/2 1947 hade O. och hans hustru till ettvar av sina barn skänkt en fjärdedel i stoet "Red Flower". Den återstående fjärdedelen behöll makarna O. Den 28/4 1947 såldes stoet för 8.050 kr, varav 100 kr erlades såsom handpennig s. d., 4.950 kr erlades den 26/5 1948. I sin deklaration upptog O. bl. a. såsom intäkt av jordbruksfastighet för försäljning av en fjärdedel i häst 2.000 kr, varjämte upplystes, att återstående tre fjärdedelar i hästen genom gåva övergått till O:s tre barn. PN ansåg att intäkten genom försäljningen av stoet, av PN beräknad till 8.000 kr, i dess helhet skulle beskattas hos O. och taxerade denne därför. — KR — varest O. yrkade att deklarationen skulle följas — förklara, att såsom för O. skattepliktig intäkt av jordbruksfastighet borde upptagas dels värdet av de av O. under beskattningsåret till barnen såsom gåva överlättna andelarna i stoet, vilket värde borde uppskattas till

6.000 kr, dels ock så stor del av den å återstående andel i stoet belöpande köpeskillingen, som svarade mot förhållandet mellan den under beskattningsåret influtna delen av köpeskillingen och hela köpeskillingen, eller 1.255 kr. RR: ej ändring. (RR:s utslag den 28/4 1955.)

Anm.: Jämför RA 1945 ref. 41 (hästar) och 1950 ref. 27 (ko).

Beskattningsår.

Besvär av handelsidkarskan J. angående inkomsttaxering år 1950. — J. ägde en jordbruksfastighet, som omfattade en ö. Förbindelse med fastlandet ombesörjdes genom en färja. I november 1948 utbetalade J. 14.000 kr. i förskott för en ny färja som skulle ersätta den gamla och levereras i januari 1949. J., som redovisade resultatet av jordbruket efter den s. k. kontantprincipen, ansågs icke berättigad till avdrag vid 1950 års taxering för den under 1948 gjorda utbetalningen å 14.000 kr. (RR:s utslag den 20/4 1955.)

Värdeminskning å s. k. landshövdingehus.

Besvär av Bostadsföreningen Argus nr 1 u. p. a. angående inkomsttaxering år 1950. — Föreningens yrkande att erhålla avdrag för värdeminskning av byggnad i

Göteborg — ett s. k. landshövdingehus — efter 5 % å byggnadsvärdet i stället för medgivet avdrag efter 1 % av byggnadsvärdet ogillades. Något skäl för avvikelser från prövningsnämndens anvisningar anfördes icke. (RR :s utslag den 22/4 1955.)

Nedskrivning av varulager.

Besvär av Akitebolaget G:s Bruk angående inkomsttaxering år 1950. — Vid beräkning av bolagets nettointäkt av rörelse hade PN till av bolaget deklarerad inkomst lagt 146.862 kr, med vilket belopp den dolda reserven i varulager (järntråd o. d.) ansetts ha ökats under beskattningsåret. Hos KR bestred bolaget denna höjning och framhöll, att lagret värdesatts efter vissa å-priser under en följd av år och att lagerökningen under beskattningsåret motsvarats av en lagerminskning näst föregående beskattningsår. KR: ej ändring. RR yttrade: I målet är upplyst, att återanskaffningsvärdet å bolagets varulager vid beskattningsårets ingång utgjort 1.235.300 kr och vid beskattningsårets utgång 1.396.854 kr samt att värdet å varulagret i räkenskaperna upptagits vid årets ingång till 121.945 kr och vid årets utgång till 136.637 kr, innebärande att den vid årets ingång befintliga dolda reserven i varulagret 1.113.355 kr vid årets utgång stigit till 1.260.217 kr, eller sålunda med det ovan angivna beloppet 146.862 kr. Redan den dolda reserv, som fanns vid beskattningsårets ingång, måste betecknas såsom förhållandevis betydande, och i målet har icke påvisats någon omständighet, som föranleder antagande, att den med hänsyn till varulagrets ökning eller av annan anledning icke skulle vara betryggande jämväl vid beskattningsårets utgång. På grund härav och då det av bolaget obestrutt upp-

givna förhållandet, att varulagret i räkenskaperna för beskattningsåret värdesatts efter enahanda grunder som under en följd av år tillämpats av bolaget, i och för sig icke kan utgöra giltig grund för bolagets talan, lämnar RR besvären utan bifall. (RR :s utslag den 28/4 1955.)

Företags bidrag till täckande av underskott i annan rörelse — omkostnad eller ej?

Besvär av Skaraborgs läns Mejerieförbund, förening u. p. a. angående inkomsttaxering år 1945. — Den 1/1 1940 bildades Vara Kopparslageriförening u. p. a. Delägare i föreningen voro mejerieförbundet samt ett antal mejerier inom länet. Mejerieförbundet ägde kvalificerad majoritet i föreningen. I samband med föreningens bildande övertog föreningen en av förbundet i Vara bedriven rörelse för tillverkning av mejerimaskiner, vilken rörelse ingick som ett led i en av förbundet bedriven verksamhet. En av förbundets uppgifter var nämligen att förmedla anskaffning av förbrukningsartiklar och maskiner åt de till förbundet anslutna mejerieföreningarna. Sedan kopparslageriföreningen trätt i likvidation, åtog sig förbundet att svara för kopparslageriföreningens skulder och förbindelser i den mån dessa icke täcktes av föreningens tillgångar. I enlighet därmed täckte förbundet ett underskott i föreningens räkenskaper å 18.386 kr., avseende vissa omkostnader såsom semesterersättningar m. m. Förbundet framhöll bl. a., att om förbundet icke gjort denna utbetalning förbundet i stället skulle ha åsamkats motsvarande förlust å sina andelar i kopparslageriföreningen. PN ansåg det vara fråga om kapitalförlust för förbundet och

vägrade därför avdrag för beloppet 18.386 kr. KR: ej ändring. RR ansåg emellertid förbundet berättigat till avdrag härför, enär omförmälda utgifter å 18.386 kr. med hänsyn till omständigheterna i målet finge anses som avdragsgill omkostnad i förbundes rötetse. (RR:s utslag den 29/4 1955.)

Bidrag till Hemmens forskningsinstitut m. m.

Besvär av Konfektionsindustrieförening-
en u. p. a. angående inkomsttaxering år 1949. — Föreningen är en branschorganisation som utövar konsulterande verksamhet, verkställer utredningar och för förhandlingar. Vid taxeringen yrkade föreningen avdrag för bidrag till Hemmens forskningsinstitut med 2.000 kr., för bidrag till stiftelsen Textil och Konfektion med 1.800 kr och för ersättning för en i Fredrika Bremerförbundets tidskrift Hertha intagen artikel med 400 kr. Beträffande Hemmens forskningsinstitut uppgavs ändamålet vara att verka för en systematisk rationalisering av arbetsförhållandena i de svenska hemmen genom forskning rörande de tekniska och ekonomiska problem, som vore förbundna med hemmens uppgifter såsom konsumtionscentra och arbetsplatser. Föreningen framhöll, att dess bidrag till institutet borde vara avdragsgillt såsom kostnad för teknisk vetenskaplig forskning. Sålunda hade företagare inom konfektionsindustrien, framför allt tillverkare av barnkläder, under de gångna åren trätt i kontakt med institutet för undersökningar, syftande att frambringa ändamålsenliga klädesplagg. Stiftelsen Textil och Konfektion hade till ändamål att genom en tidskrift ge publicitet åt tekniska artiklar inom branschen.

Ersättningen till Fredrika Bremerförbundet avsåg en artikel om svensk konfektion och borde enligt föreningen likställas med annonskostnader. TN och PN vägrade avdrag. KR: ej ändring. RR fann besvären i brist på närmare utredning om arten av föreningens inkomster och rörelse icke kunna bifallas. (RR:s utslag den 21/4 1955.)

Anm.: genom RR:s utslag torde alltså icke vara utsagt att ifrågakvarande utgifter under inga förhållanden kunna vara avdraggilla omkostnader.

Medlemsavgift.

Järnaktiebolaget Peil & Lantz erhöll av RR avdrag vid inkomsttaxering år 1946 för medlemsavgift till Järnhandlarorganisationens Garantiförening med 375 kr. Föreningen ansågs vara en med Sveriges arbetsgivareförening likartad sammanslutning. (RR:s utslag den 22/4 1955.)

Yrkesmässig försäljning av aktier i byggnads- och fastighetsaktiebolag.

Besvär av byggmästaren G. och hans hustru angående inkomsttaxering åren 1945 och 1946. — G. bedrev byggnadsverksamhet genom Byggnadsaktiebolaget Vita Örn, som bildats 1935 med ett av hustrun inbetalt aktiekapital och vars aktier tillskiftats henne genom bodelning samma år. Bolaget hade under årens lopp byggt fastigheter åt olika fastighetsbolag — Svarta Örn, Gyllene Örn m. fl. ”örn-bolag”, — ett för varje byggnad. Aktierna i fastighetsbolagen ägdes av fru G., som efter hand — i regel mera än fem år efter förvärvet — sålde dem vidare. År 1941 såldes t. ex. aktierna i Fastighetsaktiebolaget Svarta Örn med en vinst av 102.500

kr. År 1944 såldes aktierna i Byggnadsaktiebolaget självt, vilket då synes ha ägt hälften av aktierna i Fastighetsaktiebolaget Silverne Örn, som i sin tur ägde en av fastigheterna, med en vinst av 87.000 kr. År 1945 slutligen sålde fru G., som själv ägde resten av aktierna i Silverne Örn, dessa med en vinst av 119.000 kr. Makarna G. bestredo, att vinsterna utgjort skattepliktig realisationsvinst. KR förklarade emellertid att fru G:s vinst vid ifrågavarande aktieförsäljningar måste anses såsom inkomst av yrkesmässig verksamhet. RR: ej ändring. (RR:s utslag den 29/4 1955.)

Realisationsvinst vid försäljning av lös egendom: beräkning av tid för innehav (förvärv av bestämt gods genom beställning.)

Besvär av TI angående fiskaren A:s inkomsttaxering år 1947. — Enligt kontrakt den 12/3 1941 hade ett båtvarv åtagit sig att till A. och tre andra personer bygga och i slutet av augusti 1941 leverera en fiskebåt av närmare angiven beskaffenhet för 26.250 kr., varav skulle erläggas 5.000 kr. inom en vecka, 3.000 kr. när båten spantats, 4.000 kr. när båten bordfyllts, 9.250 kr. när båten levererades och 5.000 kr. i mars 1942. Enligt uppgift levererades båten i september 1941. Genom avtal den 18/5 1946 försålde delägarna båten för 88.440 kr., d. v. s. med 62.190 kr. vinst. Hos PN anförde TI: Vid bedömandet av frågan, huruvida fartyget försålts inom fem år efter fartygets förvärvande och därmed av frågan, huruvida beskattningsbar realisationsvinst föreläggat, borde som förvärvsdag räknas dagen för fartygets leverans. Med hänsyn därtill hade fartyget vid försäljningstill-

fället varit i den skattskyldiges och hans medkontrahenters ägo under kortare tid än fem år, varför uppkommen vinst borde beskattas som realisationsvinst. Då A:s andel av realisationsvinsten utgjorde 15.300 kr., yrkades att nämnda belopp måtte beskattas. — PN biföll detta yrkande. Hos KR yrkade A. undanröjande av beskattningen. Beträffande bestämt gods syntes inom svenskt rättsliv den uppfattningen vara förhärskande, att äganderätten — i den mån man överhuvud taget medgäve begreppets existens — överginge i och med avtalets slutande. KR undanröjde den ifrågavarande beskattningen. Häröver klagade TI hos RR. A. invände bl. a., att TI ville begränsa frågan till huruvida femårsperioden skulle räknas från avtalstillfället eller leveransdagen. Viss tidpunkt däremellan kunde emellertid förekomma, nämligen vid det beställda godsets individualisering, jämför Almén, Köp och byte av lös egendom (3:e uppl.) s. 67: "Att köparens rätt redan innan det tillverkade är färdigt är fäst vid det species, som är under tillverkning, synes oss med särskild tydlighet framträda i sådana fall, då godset under arbetets gång av beställaren avsynas och godkännes." Fartyget började byggas omedelbart efter beställningsavtalets tillkomst. Det tillverkades efter detaljföreskrifter under köparnas övervakning och med rätt för dem att under arbetets gång meddela direktiv i olika avseenden. Redan mer än fem år före försäljningsdagen hade fartygsbygget således framskridit så långt, att ett speciesköp vore för handen. — RR (två ledamöter) fastställde det slut, KR:s utslag innehölle, enär vad i målet förekommit gäve vid handen, att A. och hans medkontrahenter avyttrade ifrågavarande fiskebåt mer än fem år

efter det beställningen av båten lett till framställande av en produkt, vilken varit att betrakta som ett påbörjat fartyg och vilken under föreliggande förhållanden leverantören ej utan beställarnas medgivande ägt använda för annat ändamål än fullgörande av beställningen, samt båten förty måste anses hava vid avyttringen varit i beställarnas ägo under mera än fem år. (En ledamot kom till samma slut, enär A. jämte övriga delägare i fartyget försålt detta mer än fem år efter beställningen av detsamma. Två andra ledamöter ville med olika motiveringar fastställa PN:s beslut.) (RR:s utslag den 9/5 1955.)

Förtäckt utdelning.

Besvär av Aktiebolaget F:s verkstäder angående inkomsttaxering år 1951. Till aktieägare hade bolaget utbetalat 112.300 kr, därav 10.000 kr såsom pension till änkan efter bolagets grundare, samt såsom löner 43.000 kr till verkställande direktören, 23.400 kr till inköpschefen och 21.900 kr till en kamrer samt 6.000 kr till fru M., som var bosatt å annan ort och knappast utförde något arbete. Därjämte utgick till dessa aktieägare utom inköpschefen styrelsearvoden å 2.000 kr. KR vägrade avdrag för 24.000 kr (4 × 6.000) av lönerna till direktören, inköpschefen, kamrern och fru M RR: ej ändring. (RR:s utslag den 13/5 1955.)

Utgivande av tidskrift — förvärvs- verksamhet?

Besvär av Sveriges Biografägareförbund angående inkomsttaxering år 1949. — Förbundet utger tidskriften "Biografägaren", som utkommer med 12 nummer per år om c:a 60 sidor. Lösnummerpriset är 1 : 50 kr. Avsikten med tidskriften, som

är mycket påkostad beträffande papper och illustrationer, synes vara att lämna biografägarna utförliga förhandsuppgifter om aktuella filmer. Varje nummer innehåller bl. a. recensioner ur stockholmstidningarna av ett stort antal filmer. Tidskriften hade under många år gått med förlust. Vid 1949 års taxering yrkades avdrag för underskott å tidskriften med 21.102 kr. TN och PN vägrade avdrag för underskottet. Med anledning av förbundets besvär hos KR anförde TI, att tidskriften utgäves såsom ett led i förbundets serviceverksamhet gentemot medlemmarna. I ett fall som detta, då tidskriftens prenumeranter och lösnummerköpare nästan uteslutande vore att finna inom den utgivande organisationens medlemskrets, kunde icke med fog göras gällande att publikationen utgäves i förvärvssyfte. KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 20/4 1955.)

Anm.: Jämför RA 1932: 693. Svenska Bankmannaföreningen erhöll ej avdrag för förlust å utgivandet av tidskrift och årsbok, enär förlusten ansågs ej ha uppkommit i förvärvskälla.

Värdering av varulager vid förmögensberäkning.

Besvär av ingenjören K. angående förmögenhetstaxering år 1950. — K., som bedrev grossiströrelse inom järnvarubranschen uppgav förmögensvärdet å lagret i rörelsen till 289.366 kr., motsvarande det bokförda värdet. PN uppskattade värdet till 1.297.382 kr. eller lagrets uppgivna anskaffningsvärde. KR medgav avdrag för svinn och inkurans med 20 % och beräknade lagervärdet till 1.037.906 kr. K. hävdade hos RR, att hänsyn måste

tagas till prisfallsrisken på grund av fluktuationerna i järnpriserna på den internationella marknaden. Vidare kunde en snar uppsägning från en hyrd hamntomt medföra en dyrbar flyttning. Den latent skatteskulden borde beaktas. Än vidare måste hänsyn tagas till pensionsförpliktelser. Enligt en försäkringsteknisk utredning för 20 anställda uppgingo dessa till 573.401 kr. Till tre av de anställda hade under beskattningsåret utbetalats pensioner. I december 1951 — alltså efter beskattningsårets utgång — hade en pensionsstiftelse bildats, i samband varmed samtliga de i utredningen angivna personerna tillförsäkrats pension. Med beaktande av samtliga dessa faktorer och med hänsyn tagen till svinn och inkurans kom K. till ett negativt värde på lagret. RR förklarade, att på grund av vad i målet förekommit varulagrets värde vid ifrågasvarande taxering med hänsyn till svinn, inkurans och prisfallsrisk skäligen finge uppskattas till 70 % av anskaffningsvärdet eller till 908.167 kr. samt att K. finge anses berättigad att vid samma taxering såsom skuld tillgodoräkna sig kapitalvärdet av under beskattningsåret utbetalade pensioner åt tre förutvarande anställda, beräknat på i 5 § tredje stycket förordningen om statlig förmögenhetsskatt angivet sätt eller till åtminstone 116.398 kr. (RR:s utslag den 29/4 1955.)

Skattskyldighet för förmögenhet.

Besvär av Stiftelsen C. J. Å:s fond angående inkomst- och förmögenhetstaxering år 1947. — I testamente efter Å. hade stiftelsens ändamål angivits vara att be-
reda bostad och vissa andra förmåner åt

dåvarande medlemmar av Å:s släkt samt deras avkomlingar. Av fondens avkastning skulle 1/10-del varje år läggas till kapitalet. Av resterande avkastning skulle två systrar till Å. årligen erhålla ett belopp av 4.000 kr att fördelas lika mellan dem. Skulle angivna 4.000 kr på grund av penningvärdets försämring icke förslå till systrarnas livsuppehälle, ägde stiftelsens styrelse öka tilldelningen till det belopp, styrelsen funne skäligt. PN beskattade stiftelsen för hela förmögenheten. Hos KR yrkade stiftelsen att frikallas från skattskyldighet, då hela den disponibla avkastningen utgått till de båda syst-
rarna, vilka borde likställas med ägare av förmögenheten. KR ogillade yrkandet men medgav stiftelsen avdrag vid förmögenhetsberäkningen för det kapitaliserade värdet av de till systrarna utgående liv-
räntorna med ett på grundval av den yngsta systemens ålder beräknat belopp. RR: ej ändring. ((RR:s utslag den 28/4 1955.)

Formella förutsättningar för eftertaxering.

Besvär av F-bygdens Mejeriförening u.p.a. angående eftertaxering för år 1948. — Formella förutsättningar ansågs föreligga för eftertaxering av ett belopp av 67.047 kr, motsvarande i samband med överlåtelse av föreningens rörelse åter-
vunna avdrag för värdeminskning å föreningens inventarier, ehuru av deklarationen medföljande räkenskapsutdrag framgått att en försäljning skett. Storleken av de återvunna värdeminskningssavdragen hade emellertid icke framgått av deklara-
tionshandlingarna. (RR:s utslag den 29/4 1955.)